

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Економічний факультет
Кафедра банківської справи

**ОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВ ТА БАНКІВСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Програма
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(ПП 5.8.2в)

Дніпро
2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Семенча Ілона Євгенівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри банківської справи.

Обговорено та схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування»

Протокол від «30» травня 2016 року № 10.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни за вибором «Організація банку і банківської діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки за першим рівнем вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Об'єкт вивчення навчальної дисципліни: організація діяльності банку

Предмет вивчення дисципліни: принципи, порядок, процеси та структура, інструменти для ефективної організації банківської діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни базується безпосередньо на знаннях та навичках, отриманих при вивченні дисциплін базової освіти за спеціальністю «Фінанси і кредит». Вивчення цієї дисципліни потребують знань з дисциплін навчального плану, де передбачається набуття інформації про структуру банківської системи, особливості діяльності фінансово-кредитних установ, чинного законодавства, що регулює взаємовідносини всередині банківської системи (банківська система, банківські операції, аналіз банківської діяльності, менеджмент, маркетинг).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Організація банку і банківської діяльності» є формування теоретичних знань і навичок прийняття рішень щодо організації банківських установ та їх структурних підрозділів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Організація банку і банківської діяльності» є

– надати основи теоретико-методологічних знань, необхідних для свідомого розуміння соціально-економічних процесів функціонування фінансових установ, що впливають на досягнення ними конкурентоспроможного стану;

– формувати вміння визначати чинники впливу й ефект від реалізацій прийнятих рішень щодо покращення стану конкурентоспроможності банківської установи;

– економічно обґрунтувати доцільні шляхи досягнення розвиненого стану різних структурних компонентів діяльності банку;

– виявляти і використовувати резерви підвищення результатів діяльності банків, раціонального використання ресурсів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

принципи організації та розвитку банківської системи; порядок створення і державної реєстрації банків; порядок відкриття їх філій, представництв, відділень банків; елементи організації оптимального режиму роботи підрозділів банку ; принципи ліцензування банківських установ; методики банківського моніторингу з метою підвищення стабільності банків та банківської системи;

вміти :

вирішувати питання спеціалізації та регіональної орієнтації банків; визначати оптимальну організаційну та управлінську структуру банку; оптимізувати організацію процесів у часі; планувати та проводити роботу щодо поліпшення системи безпеки; давати оцінку організаційного рівня банку; формувати документаційні потоки з метою ліцензування окремих банківських операцій.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5,0 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Механізм прийняття рішення щодо відкриття банку та порядок його реалізації

Поняття банку. Види банків: класифікаційні ознаки.

Досвід зарубіжних країн щодо діяльності спеціалізованих банків.

Закон України “Про банки та банківську діяльність” – правова основа діяльності банківської системи.

Організаційні форми банківських установ.

ТЕМА 2. Порядок створення і державної реєстрації банків

Вимоги до статутного капіталу.

Порядок подання документів для державної реєстрації банку

Державна реєстрація банку .

Надання дозволу на придбання або збільшення істотної участі в банку

Надання попереднього дозволу на створення банку з іноземним капіталом

Особливості державної реєстрації банків з іноземним капіталом та внесення змін до статуту банку.

ТЕМА 3. Відкриття філій банків, представництв, відділень

Відкриття філій і представництв банків

Особливості відкриття відділення банку

Контроль за змінами в складі власників істотної участі в банку

Реєстрація змін, що вносяться до статуту банку

ТЕМА 4. Організаційна структура банку

Структура організації та її вплив на результати діяльності.

Види структур: традиційні та специфічні.

Управлінська структура банку.

ТЕМА 5. Функції та функціональні обов'язки

Класифікація функцій окремих структурних підрозділів банку.

Моніторинг виконання функцій.

Розподіл функцій між структурними підрозділами банку.

Функціональні обов'язки працівників банків.

Посадові інструкції : зміст та їх розробка.
Контроль за виконаннями функціональних обов'язків працівників банків.
Функції кредитного відділу банку.
Функції валютного відділу банку.

ТЕМА 6. Організація документообігу у банку.

Документи . Види документів.
Організаційно-розпорядні документи.
Обліково-фінансові та господарчо-договірні документи.
Довідково-інформаційні документи.
Особисті документи.
Завдання та функції відділу діловодства банку.
Функції секретаря та канцелярії банку.
Організація зберігання документів у банку.
Інформаційні технології у діловодстві банку.

ТЕМА 7. Взаємодія структурних підрозділів банку. Операції банку.

Взаємопов'язаність операцій банку.
Центри витрат.
Центри прибутку.
Взаємодія працівників підрозділів за видами діяльності.

3. Рекомендована література

Базова

1. Белова, І. В. Організація контролю в банку [Текст] : Навч. посіб. / І. В. Белова. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2009. – 302 с.
2. Єгоричева, С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках [Текст] : Навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 292 с.
3. Каюшова, Ю. Р. Дослідження організації внутрішнього контролю діяльності комерційних банків в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Ю. Р. Каюшова. – Режим доступу : <http://int-konf.org/konf042013/201-kayushova-yu-r-dosldzhennya-organzacyi-vnutrshnego-kontrolyu-dyalnost-komercynih-bankv-v-suchasnih-umovah.html>
4. Коренєва, О.Г. Організація обліку в банку [Текст] : Навч. посіб. / О. Г. Коренєва, О. В. Мірошніченко, Т. Г. Савченкою – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. – 273 с.
5. Кузнєцова, Л. В. Організація планування фінансової діяльності в банку : Монографія / Л. В. Кузнєцова, Ю. К. Маслов. – Одеса: Пальміра, 2006. – 193 с.
6. Маслова, Н. О. Актцальні проблеми та перспективи депозитної діяльності банків на ринку роздрібних послуг [Електронний ресурс] // Н. О. Маслова, О. І. Песляк. – Режим доступу : <http://fkd.org.ua/article/viewFile/29117/26236>

7. Масленченков, Ю. С. Технология и организация работы банка [Текст] : теория и практика / Ю. С. Масленчиков. – М. : ООО Издательско-консалтинговая Компания ДеКа, 1998. – 432 с.
8. Мещеряков, А. А. Організація діяльності комерційного банку [Текст]: Навч. посіб. / А. А. Мещеряков. – К. : Центр навч. літер., 2007. – 608 с.
9. Морсман З. Кредитный департамент банка: организация зффективной работы [Текст] / З. Морсман. – К. : Альпина, 2002. – 257 с.
10. Хуторна, М. Е. Організація ефективної системи комплаєнс-контролю в банку [Текст] / М. Е. Хуторна, В. В. Гелеверя // Фінансовий простір. – 2015. – № 2(18). – С. 113–119.

Допоміжна

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-ІУ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" 12 липня 2001 року № 2664-ІІІ. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
3. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 р. № 2121-ІІІ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
4. Постанова Правління НБУ "Про затвердження Положення про порядок видачі банкам банківських ліцензій на виконання окремих операцій" № 275 від 17.07.2001 року [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0730-01>
5. Постанова Правління НБУ "Про схвалення Методичних рекомендацій про порядок реорганізація та реструктуризації комерційних банків" № 395 від 9.10.2000р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0395500-00>
6. Постанова Правління НБУ "Про затвердження положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень" № 375 від 31.08.2001р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0906-01>
7. Положення щодо організації діяльності банків та їх відокремлених підрозділів при здійсненні ними професійної діяльності на фондовому ринку: Рішення Накомісії з цінних паперів та фондового ринку № 1708 від 16.12.2014 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1650-14>
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-ІУ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік

5. Засоби діагностики успішності навчання

Поточна перевірка знань – модульна контрольна робота (за лекційним курсом) – 40 б.

Комплексна практична робота – 60 б.